Downloaded via the EU tax law app / web

KONKLU?JONIJIET TAL-AVUKAT ?ENERALI

SHARPSTON

ippre?entati fit-23 ta’ Ottubru 2008 1(1)

Kaw?a C-371/07

Danfoss A/S

AstraZeneca A/S

vs

Skatteministeriet

[talba g?al de?i?joni preliminari mressqa mill-Vestre Landsret, (id-Danimarka)]

“VAT – Tnaqqis tat-taxxa tal-input im?allsa – Applikazzjoni g?al u?u privat – Ikliet fil-kantin ipprovduti ming?ajr ?las lil kuntatti tan-negozju u lill-persunal fil-kuntest tal-laqg?at tan-negozju – Esklu?jonijiet mid-dritt g?al tnaqqis”

1. Tabil?aqq qatt ma ting?ata ikla b’xejn, imma tista’ ting?ata ikla bla ma ti?i m?allsa l-VAT? Din it-talba g?al de?i?joni preliminari mill-Vestre Landsret (il-Qorti Re?jonali tal-Punent), tad-Danimarka, tikkon?erna t-trattament tal-VAT tal-ikliet fil-kantin tal-kumpannija pprovduti lill-kuntatti tan-negozju u lill-persunal waqt laqg?at tan-negozju. Tali provvista, meta tkun ming?ajr ?las, g?andha titqies b?ala applikazzjoni g?al u?u privat li tkun su??etta g?all-VAT tal-input jekk il-VAT tal-output tkun dedu?ibbli? U, fi sfont ta’ sekwenza pjuttost kumplessa ta’ mi?uri amministrattivi u le?i?lattivi nazzjonali, id-Danimarka tista’, skont il-li?i, i??omm esklu?joni ta’ tali tran?azzjonijiet mid-dritt li titnaqqas it-taxxa tal-input fuq il-ba?i ta’ klaw?ola standstill fil-le?i?lazzjoni Komunitarja?

Il-le?i?lazzjoni Komunitarja rilevanti dwar il-VAT

2. Il-kaw?i quddiem il-qorti nazzjonali jikkon?ernaw ikliet ipprovduti bejn l-1994 u l-2001, u g?aldaqstant il-le?i?lazzjoni Komunitarja rilevanti hija s-Sitt Direttiva tal-VAT (2).

3. Skont l-Artikolu 2(1) ta’ dik id-Direttiva (3), kwalunkwe “provvista ta’ o??etti u servizzi mag?mula bi ?las fit-territorju tal-pajji? minn persuna taxxabbli li ta?ixxi b?ala tali” hija su??etta g?all-VAT. Skont l-Artikolu 11A(1)(a) (4), b?ala regola ?enerali, l-ammont taxxabbli huwa essenzjalment l-ammont kollu tal-?las r?evut.

4. Madankollu, skont l-Artikolu 17(2) (5), il-persuna taxxabbli g?andha d-dritt li tnaqqas mit-taxxa li g?andha t?allas (it-“taxxa tal-output”) kwalunkwe VAT dovuta jew im?allsa rigward provvisti li sarulha ta’ o??etti jew servizzi, li twettqu jew li g?ad iridu jitwettqu minn persuna taxxabli o?ra (it-“taxxa fuq ix-xiri”), sakemm dawk l-o??etti u dawk is-servizzi jintu?aw g?all-finijiet tat-tran?azzjonijiet taxxabbli (output) tag?ha. Skont l-Artikolu 17(1) (6), id-dritt li titnaqqas it-taxxa tal-

input jirri?ulta fil-?in meta t-taxxa dedu?ibbli tista' tintalab [ji?ifieri, essenzjalment, meta jinkisbu l-affarijiet mixtrija (inputs) iktar milli meta ji?i pprovduti l-affarijiet mibjug?a (outputs)].

5. L-e??ezzjonijiet g?ar-regola ?enerali jinkludu dawk ipprovduti fl-Artikoli 5(6) u 6(2), li jirregolaw l-applikazzjoni g?all-u?u privat – fejn il-persuna taxxabbli tu?a l-o??etti jew is-servizzi (li fir-rigward tag?hom ikollha d-dritt li tnaqqas it-taxxa fuq ix-xiri) hija stess jew tipprovdihom ming?ajr ?las. Tali provvisti ji?u trattati b?ala provvisti bi ?las, u b'hekk ikunu su??etti g?all-VAT, anki jekk effettivament ma ji?i r?evut l-ebda ?las.

6. Rigward l-o??etti, l-Artikolu 5(6) (7) jipprovdi:

"L-applikazzjoni minn persuna taxxabbli ta' o??etti li jifformaw parti mill-assi tan-negozju tag?ha g?all-u?u privat tag?ha jew tal-persunal tag?ha, jew biex issir it-tne??ija tag?hom ming?ajr ?las, jew b'mod iktar ?enerali, l-applikazzjoni tag?hom g?al skopijiet barra dawk tan-negozju tag?ha, fejn it-taxxa fuq il-valur mi?jud fuq l-o??etti in kwistjoni jew il-partijiet komponenti tag?hom […] setg?et titnaqqas kollha jew parti minnha, g?andhom jitqiesu b?ala provvisti bi ?las. I?da applikazzjonijet biex jing?ataw kampjuni jew rigali ta' valur ?g?ir g?all-iskopijiet tan-negozju tal-persuna taxxabbli m'g?andhomx ikunu hekk meqjusa."

7. Rigward is-servizzi, l-Artikolu 6(2) (8) jipprovdi:

"Dawn li ?ejjin g?andhom jitqiesu b?ala provvisti ta' servizzi bi ?las:

(a) l-u?u ta' o??etti li jifformaw parti mill-assi ta' negozju g?all-u?u privat ta' persuna taxxabbli jew tal-persunal tieg?u jew b'mod iktar ?enerali g?al skopijiet o?ra barra dawk tan-nego[z]ju tieg?u fejn it-taxxa fuq il-valur mi?jud fuq dawn l-o??etti hija dedu?ibbli kollha jew parti minnha;

(b) il-provvista ta' servizzi mag?mula ming?ajr ?las minn persuna taxxabbli g?all-u?u privat tag?ha jew g?all-persunal tag?ha jew b'mod iktar ?enerali g?al skopijiet barra dawk tan-negozju tieg?u.

[…]"

8. Fin-nuqqas ta' kwalunkwe ?las effettiv, f'ka?i b?al dawn l-ammont taxxabbli ji?i kkalkulat skont l-Artikolu 11A(1)(b) u (?) (9) b?ala:

'(b) fir-rigward ta' provvisti msemmija fl-Artikolu 5(6) […], il-prezz tax-xiri ta' l-o??etti jew ta' o??etti simili jew, fl-assenza tal-prezz tax-xiri, il-prezz ta' kemm ji?i, [id]determinat fi?-?mien tal-provvista;

(?) fir-rigward ta' provvisti msemmija fl-Artikolu 6(2), l-ispejje? kollha lill-persuna taxxabbli tal-provvediment tas-servizzi."

9. Dispo?izzjoni o?ra li hija rilevanti g?al dan il-ka? hija l-Artikolu 17(6) (10), li jikkon?erna l-esklu?jonijiet mid-dritt g?al tnaqqis. Id-dispo?izzjoni tipprovdi dan li ?ej:

"Qabel perjodu ta' erba' snin ta' l-inqas ikunu g?addew mid-data tad-d?ul fis-se?? ta' din id-Direttiva, il-Kunsill, ja?ixxi unanimament fuq proposta mill-Kummissjoni, g?andu jidde?iedi liema nefqa m'g?andiex tkun ele??ibli g?al tnaqqis tat-taxxa fuq il-valur mi?jud. It-taxxa fuq il-valur mi?jud fl-ebda ?irkustanza m'g?andha tkun imnaqqsa fuq spejje? li mhux strettament nefqa tan-negozju, b?al dik fuq il-lussu, pja?iri jew divertiment.

Sa kemm ir-regoli ta' fuq jid?lu fis-se??, Stati Membri jistg?u [j]?ommu l-esklu?jonijiet kollha pprovduti ta?t il-li?ijiet nazzjonali [tag?hom] meta din id-Direttiva tid?ol fis-se??."

10. Minkejja l-ewwel subparagrafu ta' dik id-dispo?izzjoni, il-Kunsill qatt ma dde?ieda liema tipi ta' nfiq m'g?andhomx ikunu eli?ibbli g?at-tnaqqis tat-taxxa tal-input. Konsegwentement, il-klaw?ola standstill fit-tieni subparagrafu tibqa' valida.

Ir-regoli rilevanti Dani?i dwar il-VAT

11. Fuq il-ba?i tal-informazzjoni mog?tija mill-qorti nazzjonali fid-de?i?joni tar-rinviju, is-sekwenza tal-le?i?lazzjoni, tal-mi?uri amministrattivi u tar-ra?unijiet ?udizzjarji rilevanti fid-Danimarka tista' tin?abar fil-qosor kif ?ej.

12. Il-VAT ?iet introdotta fid-Danimarka permezz tal-Momslov (il-Li?i tal-VAT) tal-1967. Skont dik il-li?i, b?ala regola ?enerali, il-provvisti tal-o??etti kienu su??etti g?all-VAT filwaqt li s-servizzi kienu su??etti g?all-VAT biss fejn dan kien ipprovdut spe?ifikatament. Is-servizzi mill-kantins tal-kumpanniji ma kinux su??etti g?all-VAT, u g?aldaqstant il-VAT tal-input relatata ma setg?etx titnaqqas (11). Barra minn hekk, l-Artikolu 16(3)(a) u (e) tal-Li?i kien jispe?ifika li ma kien hemm l-ebda dritt g?al tnaqqis rigward l-infiq g?all-ikel g?all-persunal jew g?ar-rappre?entanza. Dawn l-a??ar esklu?jonijiet kienu bba?ati fuq ir-ra?unament li l-ikel li l-kumpannija kienet tixtri biex tipprovdi l-ikliet g?all-persunal tag?ha g?andhom jitqiesu b?ala li huma g?al u?u a??ari (jekk il-kumpannija kienet t?allas salarju akbar minflok ma t?allas lill-persunal *in natura*, il-persunal kien ikollu j?allas it-taxxa fuq l-ikel mixtri), u li t-tnaqqis tat-taxxa tal-input relatata mar-rappre?entanza u mar-rigali, inklu?i l-ikliet g?al finijiet ta' negozju, seta' jag?ti lok g?al abbu?. L-Artikolu 11(1) kien jipprovdi li l-ammont taxxabbli kien jinkludi o??etti u provvisti taxxabbli li kienu jintu?aw g?all-finijiet li jissemmew fl-Artikolu 16(3).

13. Il-Li?i tal-1967 kienet emendata b'effett mill-1 ta' Ottubru 1978, sabiex ti?i implimentata s-Sitt Direttiva tal-VAT. B'mod partikolari, is-servizzi saru su??etti g?all-VAT b?ala regola ?enerali. Dak i?-?mien kien intqal li, dan kien ifisser li g?add ta' provvisti li qabel kienu e?enti mill-VAT mag?mula minn negozji rre?istrati g?all-finijiet tal-VAT kienu se jsiru taxxabbli, b'mod partikolari "?erti provvisti min-na?a ta' […] kantins (fejn ji?i servut ikel u xorb)". Il-limiti fuq it-tnaqqis g?all-ikel u g?ar-rappre?entanza fl-Artikolu 16(3) tal-Momslov, u r-regoli dwar l-applikazzjonijiet fl-Artikolu 11(1) baqg?u l-istess.

14. Il-bejg? tal-ikel u tax-xorb fil-kantins immexxija mill-kumpanniji b'hekk saru su??etti g?all-VAT. F'Novembru 1978, madankollu, il-Momsnævn (il-Bord tal-VAT, l-og?la awtorità amministrattiva fi kwistjonijiet li jikkon?ernaw il-VAT) idde?ieda li l-ammont taxxabbli g?al tali bejg? kellu jkun mhux inqas mill-prezz tal-produzzjoni tal-materja prima flimkien mal-ispi?a tal-pagi g?all-preparazzjoni, g?all-bejg? u g?all-amministrazzjoni. Konsegwentement, il-provvisti tal-ikel u tax-xorb ming?ajr ?las tqies li kienu bi ?las, li ?ie kkalkulat skont dak il-prezz tal-produzzjoni.

15. Fl-1983 dik id-de?i?joni ?iet inklu?a fi?-?irkulari spe?ifika g?all-kantins tal-kumpanniji, li tispe?ifika ulterjorment li t-taxxa tal-input fuq l-o??etti, il-materjali u kwalunkwe servizz ta' ?idma taxxabbli miksub b'konnessjoni mal-preparazzjoni, mal-bejg? u mal-amministrazzjoni kellhom ikunu g?alkollox dedu?ibbli.

16. Il-Momslov re?g?et ?iet emendata fl-1994. Il-limitu fuq it-tnaqqis fl-Artikolu 16(3)(a) u (e) baqa' essenzjalment l-istess fl-Artikolu 42(1)(1) u (5) tal-li?i tal-1994. Fl-istess ?in, l-Artikolu 5(2) u (3) il-?did kien jipprovdi:

"2. L-applikazzjonijiet tal-o??etti u tas-servizzi g?all-finijiet li jissemmew fl-Artikolu 42(1) u (2)

g?andhom ji?u ttrattati b?ala provvisti bi ?las, sakemm ikun hemm dritt s?i? jew parzjali g?al tnaqqas fil-ka? ta' xiri, ta' produzzjoni, e??., tal-o??etti jew tas-servizzi inkwistjoni.

3. L-applikazzjonijiet tas-servizzi g?all-u?u privat tas-sid jew tal-persunal tan-negozju jew inkella g?al finijiet o?ra g?ajr dawk tan-negozju g?andhom ji?u ttrattati b?ala provvisti bi ?las."

17. Min?abba l-mod li bih ti?i kkalkulata r-rata tal-?las tal-VAT min-na?a tal-kantins, dawk ir-regoli ma kinux applikati g?all-provvista ta' ikliet ming?ajr ?las g?all-kuntatti tan-negozju u g?all-persunal b' konnessjoni ma' laqg?at. Peress li tali ikliet di?à kienu jitqiesu b?ala li kienu qed ji?u pprovduti bi ?las (li b'mod fittizju kienu ji?u stmati skont il-prezz tal-produzzjoni), l-o??etti jew is-servizzi kkon?ernati ma setg?ux jitqiesu b?ala li kienu applikati g?al u?u privat, li jippre?umi li ma ng?ata l-ebda ?las (12).

18. Id-di?itura kurrenti tal-Artikolu 42(1)(5) tal-Momslov kienet introdotta fl-14 ta' ?unju 1995. Din i??arat l-ambitu tal-esklu?joni mid-dritt g?at-tnaqqis tat-taxxa tal-input b?ala li tkopri "id-divertiment, ir-restoranti, r-rappre?entanza, u r-rigali", u ppermettiet li n-negozji jnaqqsu 25 % mill-VAT tal-input fuq l-infiq g?as-servizzi tal-lukandi u tar-restoranti, sakemm dan kien infiq strettament marbut man-negozju. Skont il-memorandum ta' spjegazzjoni, dan ma kienx intenzjonat biex ikopri l-infiq g?al ikliet g?al finijiet ta' negozju fil-kantin tan-negozju stess.

19. Fl-1999, il-Landsskatteret (il-Qorti Fiskali Nazzjonali) sabet li l-prattika amministrattiva, li permezz tag?ha l-VAT fuq il-bejg? tal-kantins immexxija mill-kumpanniji kellha ti?i stmata skont prezz tal-produzzjoni kkalkulat, kienet tmur kontra s-Sitt Direttiva. Hija sostniet li l-VAT fuq il-bejg? kellha tintalab fuq il-?las effettiv li kien ji?i r?evut u li r-regola ta' applikazzjoni fl-Artikolu 5 tal-Momslov ma setg?etx ti?i applikata fil-konfront tal-bejg? bi prezz ta?t il-prezz tal-produzzjoni kkalkulat. Hija sostniet ukoll li t-tè u l-kafè ma kinux "rappre?entanza" meta kienu ji?u servuti lill-kuntatti tan-negozju waqt il-laqg?at imma kienu jikkostitwixxu "ikel" meta kienu ji?u servuti lill-persunal, biex b'hekk kienu koperti mil-limitu fuq it-tnaqqis u setg?u ji?u intaxxati skont ir-regola ta' applikazzjoni fl-Artikolu 5(2) tal-Momslov.

Il-fatti li wasslu g?all-kaw?a, il-pro?edura u d-domandi preliminari

20. Id-domandi tal-qorti nazzjonali qed isiru fil-kuntest ta' ?ew? kaw?i li jinvolvu, rispettivament, lill-kumpanniji Danfoss A/S (iktar 'il quddiem: "Danfoss") u AstraZeneca A/S (iktar 'il quddiem: "AstraZeneca").

21. Danfoss, li tipprodu?i u tikkumer?jalizza sistemi industrijali ta' awtomatizzazzjoni, g?andha kantins g?all-persunal f'diversi ferg?at. Dawk il-kantins jintu?aw ukoll biex jipprovdu ikliet ming?ajr ?las kemm lill-kuntatti tan-negozju kif ukoll lill-persunal fil-kuntest ta' laqg?at tan-negozju fl-uffi??ji tal-kumpannija.

22. AstraZeneca tqassam prodotti farma?ewti?i fid-Danimarka. B?ala parti mill-attivitajiet tag?ha, hija tistieden lil professjonisti tas-sa??a g?al laqg?at informattivi li jikkon?ernaw diversi patolo?iji u l-po?izzjoni u l-u?u tal-prodotti b'relazzjoni g?alihom. Jiddependi minn kemm idumu l-laqg?at, il-parte?ipanti (il-kuntatti tan-negozju biss) jistg?u ji?u offruti ikliet ming?ajr ?las fil-kantin tal-kumpannija, li mill-bqija jintu?a g?all-bejg? tal-ikel u tax-xorb lill-persunal.

23. G?al Danfoss, il-kaw?a hija relatata mal-perijodu li jmur mill-1 ta' Ottubru 1996 sat-30 ta' Settembru 2001, u g?al AstraZeneca mal-perijodu ta' bejn l-1 ta' Ottubru 1994 u l-31 ta' Di?embru 1999.

24. Wara d-de?i?joni tal-Landsskatteret fl-1999 (ara l-punt 19 iktar 'il fuq), i?-?ew? kumpanniji applikaw g?al rifu?joni tal-VAT tal-output li kienet stmata fuq il-ba?i tal-prezz tal-produzzjoni

kkalkulat tal-ikliet ipprovduti ming?ajr ?las lill-kuntatti tan-negozju u lill-persunal.

25. L-awtorità fiskali rrifjutat li t?allas lura s-somom mitluba (DKK 5 920 848,19 g?al Danfoss u DKK 825 275,00 g?al AstraZeneca) g?ar-ra?uni li l-provvista tal-ikliet u tar-rinfreski lill-persunal huwa “ikel” kopert mill-esklu?joni tat-tnaqqis fl-Artikolu 42(1)(1) tal-Momslov, u l-provvista tal-ikliet lill-kuntatti tan-negozju hija “rappre?entanza” koperta mill-Artikolu 42(1)(5). Madankollu, peress li l-kumpanniji kienu naqqsu b’mod s?i? il-VAT fuq ix-xiri tal-kantins tag?hom, skont il-prattika amministrattiva li kienet ti?i applikata qabel, il-VAT kellha ti?i stmata fuq l-applikazzjoni g?al u?u privat skont l-Artikolu 5(2) tal-Momslov.

26. It-talba konsegwentement marret quddiem il-Landsskatteret, u l-pro?eduri li issa hemm quddiem il-Vestre Landsret jimpunjaw de?i?jonijiet ta’ dik il-qorti li jsostnu li, minbarra t-tè u l-kafè, ix-xorb u l-ikel l-ie?or servut waqt laqg?at fil-bini tal-kumpannija jikkostitwixxi “rappre?entanza” meta ji?u servuti lill-kuntatti tan-negozju u “ikel” meta ji?u servuti lill-persunal, u li g?alhekk kien ?ustifikabbli li l-VAT ti?i kkalkulata fuq il-ba?i ta’ applikazzjoni g?al finijiet privati.

27. Il-kumpanniji qed isostnu li l-esklu?jonijiet tat-tnaqqis g?al “rappre?entanza” u “ikel” skont il-Momslov imorru kontra s-Sitt Direttiva. L-awtorità fiskali, filwaqt li ta??etta li l-esklu?jonijiet mhumiex koperti mill-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 17(6) tas-Sitt Direttiva, qed issostni li dawn irri?ultaw minn kif il-Momslov kienet ti?i applikata qabel ma da?let fis-se?? dik id-direttiva, u g?alhekk skont il-li?i jistg?u jin?ammu skont il-klaw?ola standstill fit-tieni subparagrafu tal-Artikolu 17(6). Il-kumpanniji ma jaqblux, min?abba li l-esklu?jonijiet ma kinux applikati g?all-provvista tal-ikliet inkwistjoni sakemm il-prattika amministrattiva deskritta twaqqfet fl-1999, fejn qabel, skont dik il-prattika, kien hemm tnaqqis s?i? tal-VAT.

28. Hu x’inhu il-ka?, il-kumpanniji qed isostnu wkoll li l-intaxxar tal-applikazzjonijiet g?al u?u privat skont l-Artikolu 5(2) tal-Momslov tmur kontra l-Artikolu 6(2) tas-Sitt Direttiva peress li skont dik id-dispo?izzjoni tali tassazzjoni tkun permissibbli biss jekk l-applikazzjoni tkun g?al finijiet mhux relatati man-negozju tal-kumpannija, li mhux il-ka? fir-rigward tal-provvista tal-ikliet inkwistjoni.

29. F’dawk i?-?irkustanzi, il-qorti nazzjonali qed titlob de?i?joni preliminari rigward id-domandi li ?ejjin:

“(1) It-tieni subparagrafu tal-Artikolu 17(6) tas-Sitt Direttiva fuq il-VAT g?andu ji?i interpretat fis-sens li d-dritt ta’ Stat Membru li jirrifjuta t-tnaqqis tat-taxxa fuq il-valur mi?jud fuq provvisti, u?ati sabiex ji?u pprovduti ikliet lill-persuni li huma kuntatti tan-negozju u lill-persunal fil-kantin ta’ kumpannija meta jkun hemm laqg?at, huwa su??ett g?all-kundizzjoni li fil-le?i?lazzjoni nazzjonali kienet te?isti, qabel id-d?ul fis-se?? tad-direttiva, ba?i legali li tawtorizza ?-?a?da tat-tnaqqis inkwistjoni u li din il-ba?i legali kienet ?iet applikata fil-prattika mill-awtoritajiet fiskali sabiex jirrifjutaw t-tnaqqis tat-taxxa fuq il-valur mi?jud fuq dawn il-provvisti?

(2) Tista’ r-risposta g?all-ewwel domanda ti?i affetwata mill-fatt li qabel l-implimentazzjoni tas-Sitt Direttiva fuq il-VAT fl-1978, kantins operati minn kumpanniji ma kinux so??etti g?all-VAT skont il-le?i?lazzjoni nazzjonali fuq il-VAT li kienet fis-se?? fl-Istat Membru inkwistjoni, li ir-regoli nazzjonali dwar l-esklu?joni tat-tnaqqis ma ?ewx emendati matul l-implementazzjoni tas-Sitt Direttiva fuq il-VAT, u li kien esklussivament b’ri?ultat tal-fatt li kantins operati minn kumpanniji saru so??etti g?all-VAT matul l-implementazzjoni tas-Sitt Direttiva fuq il-VAT li r-regoli dwar l-esklu?joni tat-tnaqqis setg?u isiru relevanti g?al dan it-tip ta’ impri?a?

(3) L-esklu?joni mid-dritt tat-tnaqqis hija “[mi?muma]” fis-sens tat-tieni subparagrafu tal-Artikolu 17(6) tas-Sitt Direttiva fuq il-VAT jekk, b’effett mill-implementazzjoni tas-Sitt Direttiva fuq il-VAT fl-1978 sal-1999, kien je?isti dritt li titnaqqas il-VAT fuq in-nefqa inkwistjoni min?abba li kien hemm prattika amministratttiva b?al dik inkwistjoni fil-kaw?a prin?ipali?

(4) L-Artikolu 6(2) (a) u (b) tas-Sitt Direttiva fuq il-VAT g?andu ji?i interpretat fis-sens li din id-dispo?izzjoni tkopri l-provvista ming?ajr ?las ta’ ikliet mill-kumpannija fil-kantin tag?ha lill-persuni li huma kuntatti tan-negozju meta jkun hemm laqg?at mi?muma fil-kumpannija?

(5) L-Artikolu 6(2) (a) u (b) tas-Sitt Direttiva fuq il-VAT g?andu ji?i interpretat fis-sens li din id-dispo?izzjoni tkopri l-provvista ming?ajr ?las ta’ ikliet mill-kumpannija fil-kantin tag?ha lill-persunal tag?ha meta jkun hemm laqg?at mi?muma fil-kumpannija?”

30. Danfoss, id-Danimarka u l-Kummissjoni ppre?entaw is-sottomissjonijiet tag?hom bil-miktub, u flimkien ma’ AstraZeneca, ippre?entaw ukoll argument orali waqt is-seduta.

L-evalwazzjoni

31. L-ewwel tliet domandi tal-qorti nazzjonali lkoll jikkon?ernaw aspetti tal-kwistjoni prin?ipali: “Fi?-?irkustanzi stabbiliti, skont il-li?i, id-Danimarka tista’ tirrifjuta t-tnaqqis tal-VAT tal-input fuq l-ikliet tal-kantin li ji?u pprovduti ming?ajr ?las lill-kuntatti tan-negozju u/jew lill-persunal b’konnessjoni mal-laqg?at ta’ negozju?” Il-kwistjoni ?entrali g?alhekk hija *jekk it-taxxa tal-input tistax titnaqqas*.

32. Bl-istess mod, l-a??ar ?ew? domandi huma aspetti tal-kwistjoni prin?ipali: “Il-provvista ta’ tali ikliet tikkostitwixxi applikazzjoni g?al u?u privat?” Il-kwistjoni ?entrali g?alhekk hija *jekk tistax tintalab taxxa tal-output*.

33. Insibha iktar utli jekk nindirizzaw dawn i?-?ew? kwistjonijiet b?ala tali (u f’ordni maqlub), filwaqt li noqog?du attenti g?at-termini li ju?aw id-domandi spe?ifi?i. L-ewwel nett, però, na?seb li huwa essenzjali li nqisu l-qafas li fih joperaw id-dispo?izzjonijiet inkwistjoni, li g?andu jitfa’ xi ftit dawl fuq ir-relazzjoni ta’ bejniethom.

Il-qafas li fih joperaw id-dispo?izzjonijiet

34. Prin?ipju fundamentali li jirfed is-sistema tal-VAT huwa li l-pi? tat-taxxa jin?arr biss fl-istadju tal-konsum finali. Sa dak l-istadju, g?alkemm ti?i imposta taxxa f’kull stadju, is-sistema ta’ tnaqqis tfisser li l-effett tag?ha jkun newtrali g?all-persuni taxxabbli kollha involuti fil-pro?ess ta’ produzzjoni u ta’ distribuzzjoni. Kull wa?da minnhom sempli?ement tg?addi lill-awtorità fiskali l-ammonti tal-VAT li tkun talbet ming?and il-klijenti tag?ha, wara t-tnaqqis tal-ammonti li tkun ?allset lill-fornituri tag?ha (13).

35. G?alhekk, sal-punt li l-VAT tit?allas lill-fornituri fuq l-o??etti jew is-servizzi miksuba minn persuna taxxabbli g?all-finijiet tal-provvisti taxxabbli tal-output, id-dritt g?al tnaqqis huwa wie?ed fundamentali u ?enerali. L-impo?izzjoni ta’ taxxa tal-output ming?ajr ma jit?alla t-tnaqqis tat-taxxa tal-input kieku jammonta g?all-impo?izzjoni ta’ taxxa kumulattiva fuq diversi stadji, li s-sostituzzjoni tag?ha hija wa?da mill-g?anijiet essenzjali tas-sistema komuni tal-VAT (14). Kwalunkwe tbeg?id minn dik is-sistema ba?ika ta’ tassazzjoni u ta’ tnaqqis, b?al deroga minn prin?ipju ?enerali, trid tkun interpretata b’mod strett (15).

36. Bla dubju ta’ xejn, l-iktar e?empju frekwenti huwa dak tal-esklu?joni tal-VAT tal-output tal-provvisti skont l-Artikolu 13 tas-Sitt Direttiva. Ma tista’ titnaqqas l-ebda VAT fuq o??etti mixtrija li nkisbu g?all-finijiet ta’ tali provvisti. Ir-ra?uni g?al dan hija sempli?ement li ma hemm l-ebda taxxa

tal-output, anki potenzjali, teoretika jew virtwali (16), minn fejn tista' titnaqqas it-taxxa tal-input. Kien proprju g?al din ir-ra?uni – in-nuqqas ta' taxxa tal-output – li ma kienx possibbli li titnaqqas it-taxxa tal-input fuq il-provvisti miksuba mill-kantins tal-kumpannija fid-Danimarka qabel mas-servizzi li kienu jipprovdu saru su??etti g?all-VAT fl-1978.

37. Madankollu, dan il-ka? jikkon?erna ?ew? tipi o?ra ta' tbeg?id mir-regola ?enerali – l-applikazzjoni g?al u?u privat (l-Artikoli 5(6) u 6(2)) u n-nefqa fuq o??etti ta' lussu u nefqa simili (l-Artikolu 17(6)). I?-?ew? gruppi ta' dispo?izzjonijiet ju?aw mekkani?mi differenti sabiex jittrattaw sitwazzjonijiet differenti. Fil-fehma tieg?i, wa?da teskludi lill-o?ra.

38. L-ewwel nett, rigward it-tipi ta' sitwazzjonijiet koperti, l-Artikoli 5(6) u 6(2) jikkon?ernaw applikazzjonijiet ta' o??etti jew ta' servizzi tan-negozju minn persuna taxxabbli "b'mod iktar ?enerali, […] g?al skopijiet barra dawk tan-negozju tag?ha" filwaqt li l-Artikolu 17(6) jikkon?erna nefqa "li mhux strettament nefqa tan-negozju, b?al dik fuq il-lussu, pja?iri jew divertiment". Huwa minnu li d-di?itura mhix daqstant ?ara li ma t?alli l-ebda lok g?al nuqqas ta' qbil, u li t-tieni subparagrafu tal-Artikolu 17(6) mhux espli?itament su??ett g?all-istess limitu fuq l-ambitu b?all-ewwel subparagrafu. Minkejja dan mhux irra?onevoli li l-Artikoli 5(6) u 6(2) ji?u interpretati b?allikieku huma intenzjonati li jkopru finijiet li huma *g?alkollox* barranija g?al dawk tan-negozju taxxabbli u l-Artikolu 17(6) b?ala li huwa intenzjonat li jkopri finijiet li, g?alkemm jaqdu l-interessi tan-negozju, mhumiex *strettament* finijiet tan-negozju. Jista' ji?i nnotat ukoll li l-Artikoli 5(6) u 6(2) jikkon?entraw fuq x'inhu l-u?u effettiv li jsir mill-o??etti jew mis-servizzi, filwaqt li l-Artikolu 17(6) jippermetti li ?erti kategoriji ta' nfiq jitqies li saru g?al ?erti finijiet.

39. Forsi e?empju jista' jag?mel din id-distinzjoni iktar ?ara. Jekk kuntrattur fis-settur tal-bini jag?ti struzzjonijiet lil u?ud mill-impjegati tieg?u sabiex jibnu estensjoni ma' daru billi ju?aw il-materjali mill-im?a?en tieg?u, dan ikun o??ettivament u?u ta' ri?orsi tan-negozju g?al finijiet li mhumiex relatati ma' dawk tan-negozju, u jkun kopert mill-Artikoli 5(6) u 6(2). Jekk l-istess kuntrattur jie?u lil klijent potenzjali g?al ikla gastronomika bl-ifjen inbejjed u b'likuri mill-iktar rari f'restorant bi tliet stilel, dan jista' anki ji??enera fatturat konsiderevoli u b'hekk jaqdi l-finijiet tan-negozju tieg?u, imma jitqies li kien hemm ukoll element ta' pja?ir u b'hekk jaqa' fl-ambitu tal-Artikolu 17(6) – irrispettivament minn jekk ji?ix iffirmat xi kuntratt jew le, u anki jekk il-partijiet effettivament ?adux pja?ir waqt l-ikla jew le.

40. It-tieni nett, u b'mod iktar importanti, hemm distinzjoni ?ara bejn il-mekkani?mi li ntu?aw. L-Artikolu 17(6) jippermetti l- l-*esklu?joni mid-dritt li titnaqqas it-taxxa tal-input*, filwaqt li l-Artikoli 5(6) u 6(2) jipprovdu biex *ti?iimposta taxxa tal-output meta t-taxxa tal-input tkun dedu?ibbli*.

41. Fir-rigward tal-a??ar, huwa minnu li d-dedu?ibbiltà ta' taxxa tal-input hija kundizzjoni espli?ita biss g?all-applikazzjoni tal-Artikolu 5(6) jew 6(2)(a), imma nqis li dan huwa bilfors impli?itu fl-Artikolu 6(2)(b). Essenzjalment mhuwiex espli?itu hemmhekk g?aliex dik id-dispo?izzjoni tirreferi prin?ipalment g?as-servizzi pprovduti mill-persunal, u l-ispejje? tal-persunal (fil-forma ta' salarju) mhumiex su??etti g?all-VAT. Madankollu, meta provvista kumplessa ma ti?ix ikklassifikata b?ala provvista ta' servizzi (17), l-o??etti li ntu?aw normalment ikunu ?ew su??etti g?all-VAT. U l-ammont taxxabbli g?all-provvisti kollha li jissemmew fl-Artikolu 6(2), huwa "l-ispejje? kollha [g?all]-persuna taxxabbli tal-provvediment tas-servizzi" (l-Artikolu 11A(1)(?)). Jekk f'dak l-ammont taxxabbli tinkludi l-ispi?a tal-provvisti, filwaqt li t-taxxa tal-input imposta fuqhom ma tkunx dedu?ibbli tkun qed tmur kontra mhux biss l-iskema kollha tal-Artikoli 5(6) u 6(2), imma anki l-prin?ipju fundamentali tan-newtralità tal-VAT g?all-persuni taxxabbli.

42. Konsegwentement, it-tassazzjoni skont l-Artikolu 5(6) jew 6(2) tas-Sitt Direttiva tiddependi mhux biss mill-klassifikazzjoni tal-provvista b?ala applikazzjoni g?al u?u privat, imma anki mid-dedu?ibbiltà ta' kwalunkwe VAT li jkun hemm fuq il-komponenti tal-ispi?a. G?alhekk mhi kompatibbli mal-ebda esklu?joni mid-dritt g?al tnaqqis li jista' jkun awtorizzat mill-Artikolu 17(6).

43. Biex ner?a' lura g?all-e?empju tieg?i tal-estensjoni mad-dar tal-kuntrattur, it-taxxa tal-input se tkun di?à ?iet imnaqqsa fuq il-materjali li ntu?aw, imma issa trid ti?i imposta t-taxxa tal-output fuq dik l-istess spi?a, flimkien mal-ispi?a li jkunu pprovduti l-?addiema, sabiex il-kuntrattur jitqieg?ed (kwa?i) fl-istess po?izzjoni, fejn g?andha x'taqsam il-VAT, b?al individwu privat li jikseb l-istess o??etti u l-istess servizzi. Meta jie?u lill-klijent potenzjali tieg?u g?al ikla abbundanti, madankollu, sempli?ement mhux se jkollu d-dritt li jnaqqas il-VAT fuq il-kont tar-restorant. G?al darb'o?ra, huwa jkun fil-po?izzjoni ta' konsumatur privat, imma permezz ta' mekkani?mu differenti. Fi?-?ew? ka?i, il-VAT ti?i definittivament imposta fl-istadju tal-konsum finali. Madankollu, ikun definittivament ina??ettabli jekk il-kuntrattur ji?i rrifjutat id-dritt li jnaqqas il-VAT, kemm jekk fuq il-materjali tal-bini tieg?u jew fuq il-kont tar-restorant li jkun tella', biex imbag?ad jin?tie? i?allas il-VAT g?al darb'o?ra fuq l-istess ammont b?ala applikazzjoni g?al u?u privat.

44. Inqis li huwa essenzjali li nenfasizzaw li ?-?ew? mekkani?mi jeskludu wie?ed lill-ie?or g?aliex hemm ?erti indikazzjonijiet li l-awtoritajiet Dani?i jqisu li dawn jistg?u ji?u applikati fl-istess ?in. Jekk dan huwa awtorizzat mil-le?i?lazzjoni Dani?a hija kwistjoni li trid taraha l-qorti nazzjonali, imma jidhirli li dan ikun g?alkollox inkompatibbli mas-Sitt Direttiva.

45. Fl-a??ar nett nixtieq ni?bed l-attenzjoni g?all-fatt li mhux in-nefqa kollha li tkun parzjalment, imma mhux g?alkollox, g?al finijiet ta' negozju bilfors se tkun e?entata mid-dritt g?al tnaqqis. L-infiq fuq il-lussu, il-pja?iri jew id-divertiment, jew il-kategoriji pprovduti skont il-li?i nazzjonali meta s-Sitt Direttiva da?let fis-se?? (18) biss jistg?u ji?u e?entati. Infiq ie?or li jservi finijiet li jkunu parzjalment, imma mhux g?alkollox, dawk tan-negozju taxxabbli se jinvolvu d-dritt g?al tnaqqis u jridu ji?u kklassifikati, jiddependi mill-karatteristi?i prin?ipali tag?hom, b?ala li jistg?u ji?u attribwiti jew lil applikazzjoni g?al finijiet privati jew lil bejg? taxxabbli tan-negozju (19). Huwa dak l-aspett li bi?siebni niddiskuti issa, fil-kuntest tar-raba' u tal-?ames domandi tal-qorti nazzjonali.

Id-domandi 4 u 5: il-provvista tal-ikliet tal-kantin ming?ajr ?las lill-kuntatti tan-negozju u/jew lill-persunal b'konnessjoni mal-laqg?at tan-negozju tikkostitwixxi applikazzjoni g?al u?u privat?

46. Punt preliminari huwa li, g?alkemm il-qorti nazzjonali tirreferi biss g?all-Artikolu 6(2), u b'hekk tippre?umi li l-provvista tal-ikliet fil-kantin hija provvista ta' servizzi iktar milli ta' o??etti, tali klassifikazzjoni, f'kull ka?, se tiddependi fuq i?-?irkustanzi kollha li fihom issir it-tran?azzjoni. Jekk il-karatteristika predominanti tal-provvista tkun sempli?ement il-provvista tal-ikel (waqt is-seduta, pere?empju, l-avukat ta' Danfoss indika li g?all-inqas u?ud mill-ikliet inkwistjoni kienu jinkludu sandwiches ippreparati fil-kantin u servuti fil-kamra fejn kienet qed issir il-laqg?a) (20), se jkun rilevanti l-Artikolu 5(6). U jista' jkun possibbli li ssir distinzjoni bejn l-Artikolu 6(2)(a) u (b) jiddependi minn jekk s-servizzi b?al dawk provduti kinux essenzjalment jinkludu t-tqeg?id g?ad-dispo?izzjoni ta' o??etti (b?al ifran li ja?dmu mill-microwave) jew pjuttost servizzi "veri" b?al meta ji?i servut l-ikel. Kwistjonijiet b?al dawn naturalment trid tidde?idihom il-qorti nazzjonali fuq il-ba?i tal-fatti, sakemm dawn jistg?u jkunu rilevanti g?all-anali?i legali – qed insemmihom hawnhekk biss g?al finijiet ta' kompletezza.

47. B’xorti tajba, id-distinzjoni hija ta’ rilevanza prattika limitata fir-rigward ta’ dan l-aspett tal-ka?. Kif osservat il-Kummissjoni, l-interpretazzjoni mitluba tikkon?erna spe?ifikatament il-kun?etti ta’ “persuna taxxabbli jew tal-persunal tieg?u” u “g?al skopijiet o?ra barra dawk tan-nego[z]ju tieg?u”, li jidhru fit-tliet dispo?izzjonijiet (21). G?aldaqstant, minn hawn ’il quddiem, se nqis lill-Artikoli 5(6) u 6(2) flimkien.

48. Kif il-Qorti tal-?ustizzja osservat fis-sentenza Hotel Scandic Gåsabäck (22), dawk id-dispo?izzjonijiet jittrattaw ?erti tran?azzjonijiet li g?alihom il-persuna taxxabbli effettivament ma tir?ievi l-ebda ?las b?ala provvisti ta’ o??etti jew ta’ servizzi li saru bi ?las. Il-fini tag?hom huwa li ji?guraw trattament indaqs bejn persuna taxxabbli li tapplika o??etti jew servizzi g?all-u?u privat tag?ha jew g?al dak tal-persunal tag?ha u konsumatur finali li jikseb o??etti jew servizzi tal-istess tip. L-Artikoli 5(6) u 6(2)(a) ma j?allux li persuna taxxabbli li setg?et tnaqqas il-VAT fuq ix-xiri ta’ o??etti g?an-negozju tag?ha tevadi l-?las ta’ dik it-taxxa meta tapplika dawk l-o??etti g?all-u?u privat tag?ha jew g?al dak tal-persunal tag?ha, biex b’hekk tgawdi vanta?? mhux i??ustifikat fuq il-konsumatur ordinarju li jixtri l-o??etti u j?allas il-VAT fuqhom. Bl-istess mod, l-Artikolu 6(2)(b) ma jippermettix li persuna taxxabbli jew membri tal-persunal tag?ha tikseb, ming?ajr ma t?allas taxxa, servizzi pprovduti mill-persuna taxxabbli li g?alihom individwu privat kien ikollu j?allas il-VAT.

49. Madankollu, il-Qorti tal-?ustizzja a??ettat li l-infiq fuq l-akkomodazzjoni, l-ikel, ir-rappre?entanza u d-divertiment jista’ jaqdi strettament finijiet ta’ negozju u li, fejn dak jista’ jintwera li jkun il-ka? u fejn ikun komponent tal-ispi?a tal-provvisti taxxabbli tal-output, g?andu jag?ti lok g?al dritt li titnaqqas it-taxxa tal-input skont il-prin?ipju tan-newtralità tal-VAT (23).

50. F’dak id-dawl, l-ispi?a li tipprovdi ikla mill-kantin, jew gabarrè bis-sandwiches, ming?ajr ?las lill-kuntatti tan-negozju waqt waqfa qasira (jew anki ming?ajr waqfa) matul laqg?a tan-negozju ta’ ?urnata probabbilment issir g?al finijiet tan-negozju – sabiex tevita li wie?ed ikun bil-?u? jew l-inkonvenjenza u l-?in mo?li biex tfittex possibbiltajiet g?all-ikla ta’ nofsinhar u dan jirri?ulta f’telf ta’ effi?jenza g?al-laqg?a – filwaqt li l-ispi?a li toffri l-ikla ta’ nofsinhar b’xejn, b?ala alternattiva g?al ikla li j?allasha l-parte?ipant stess f’restorant fil-qrib, ladarba tintemm il-laqg?a, huwa inqas probabbli li titqies b’dan il-mod. Tal-ewwel g?alhekk g?andha tag?ti lok g?al dritt li titnaqqas it-taxxa tal-input b?ala komponent tal-ispi?a tal-provvisti taxxabbli tal-output tan-negozju, filwaqt li tal-a??ar, jekk titnaqqas it-taxxa tal-input, g?andha tkun titqies b?ala applikazzjoni g?al u?u privat skont l-Artikolu 6(2) tas-Sitt Direttiva.

51. Il-Qorti tal-?ustizzja a??ettat ukoll li s-servizzi pprovduti ming?ajr ?las g?all-impjegati minn min i?addem f’u?ud mi?-?irkustanzi jistg?u ma jaqg?ux ta?t l-Artikolu 6(2) tas-Sitt Direttiva, anki jekk fil-prin?ipju dawn iservu l-finijiet privati tal-impjegati iktar milli dawk tan-negozju ta’ min i?addem. Dan kien fil-kuntest tat-trasport f’vettura tal-kumpannija bejn id-djar u l-post tax-xog?ol tal-impjegati. Il-Qorti tal-?ustizzja osservat li jekk, pere?empju, il-post tax-xog?ol ivarja u jkun diffi?li li jinstabu mezzi ta’ trasport xierqa o?rajn, min i?addem jista’ jkollu jipprovdi t-trasport huwa stess. F’dak il-ka?, it-trasport ma jkunx ipprovdut “g?al skopijiet o?ra barra dawk tan-nego[z]ju tieg?u” (24).

52. Jista’ jsir ra?unament simili fir-rigward ta’ provvisti ta’ o??etti jew ta’ servizzi o?ra. Il-parti l-kbira tal-impjegati jistg?u jag??lu bil-libertà kollha (f’?erti limiti) l-ilbies li jilbsu g?ax-xog?ol. Imma huma jixtruhom g?al finijiet privati. Jekk min i?addimhom jipprovdihom b’ilbies li jinkiseb fil-kuntest tan-negozju tieg?u, dik se tkun applikazzjoni g?al finijiet privati ta’ o??etti li jifformaw parti mill-assi tan-negozju tieg?u u g?all-finijiet tal-VAT g?andha ti?i ittrattata skont l-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva. Madankollu, u?ud mill-impjegati, min?abba t-tip ta’ xog?ol li jag?mlu, ikollhom jilbsu uniformi spe?ifika jew ilbies protettiv spe?ifiku. Fejn min i?addem jipprovdi lbies ta’ dik ix-xorta, huwa jag?mel dan g?all-finijiet tan-negozju.

53. Bl-istess mod, mhux normalment parti mill-attività tan-negozju ta’ min i?addem li jipprovdi lill-impjegati b’ikel u b’xorb ming?ajr ?las. L-ikel u x-xorb normalment jaqdu l-finijiet privati tal-impjegati. Bl-ikel u bix-xorb, ?eneralment, se jkunu jistg?u je?er?itaw grad ta’ g?a?la komparabbli ma’ dak rigward l-ilbies li jilbsu jew il-mezzi li bihom jivvja??aw bejn id-dar u l-post tax-xog?ol. G?al darb’o?ra, però, jista’ jkun hemm ?irkustanzi fejn ir-rekwi?iti tal-impjieg jipprivaw lill-impjegat minn dik l-g?a?la u tabil?aqq jobbligawh, pere?empju, jiekol ikla fissa li jista’ ma ji?ux daqstant gost jikolha, fil-post tax-xog?ol tieg?u fil-kumpanija ta’ kuntatti tan-negozju li mag?hom ikun qed jiltaqa’ jew ma’ impjegati o?rajn li mag?hom ikun qed jit?arre?. F’?irkustanzi b?al dawn, l-impjegat se jkun qieg?ed jikkonforma mar-rekwi?iti spe?ifi?i li prin?ipalment jaqdu l-finijiet tan-negozju ta’ min qed i?addmu iktar milli tal-finijiet privati tieg?u. Il-provvista tal-ikla ming?ajr ?las min-na?a ta’ dak li j?addmu g?alhekk ma g?andiex ti?i ttratata b?ala applikazzjoni g?al u?u privat.

54. Naturalment, g?andha tkun il-qorti nazzjonali li, fil-kaw?a prin?ipali, tiddetermina jekk rigward kemm il-kuntatti tan-negozju kif ukoll l-persunal il-provvista ta’ ikliet fil-kantin, jew tal-gabarrejiet ta’ sandwiches, ming?ajr ?las, effettivament taqdiex prin?ipalment il-finijiet tan-negozju jew il-finijiet privati tar-ri?eventi imma, kif tosserva l-Kummissjoni, l-indikazzjonijiet fid-de?i?joni tar-rinviju lkoll jiindikaw l-ewwel possibbiltà.

Domandi 1 sa 3: Skont il-li?i, id-Danimarka tista’ tapplika esklu?joni mid-dritt g?al tnaqqis fuq il-ba?i tat-tieni subparagrafu tal-Artikolu 17(6) tas-Sitt Direttiva?

55. It-tieni subparagrafu tal-Artikolu 17(6) tas-Sitt Direttiva jippermetti li l-Istati Membri j?ommu kwalunkwe esklu?joni mid-dritt g?al tnaqqis “[i]pprovdut[a] ta?t il-li?ijiet nazzjonali meta din id-Direttiva tid?ol fis-se??”.

56. Il-kwistjoni essenzjali li ?iet indirizzata mill-ewwel tliet domandi tal-qorti nazzjonali b’hekk hija jekk l-esklu?joni mid-dritt g?al tnaqqis kinitx (a) ipprovduta skont il-li?i nazzjonali Dani?a (b) meta s-Sitt Direttiva da?let fis-se??. Lo?ikament, però, dawk i?-?ew? punti g?andhom jitqiesu f’ordni maqlub.

Meta da?let fis-se?? is-Sitt Direttiva?

57. Kontra kull aspettattiva, il-fra?i “meta din id-Direttiva tid?ol fis-se??” mhix pre?i?a. B’differenza g?al direttivi iktar re?enti, is-Sitt Direttiva tal-VAT ma tinkludix dispo?izzjoni li tispe?ifika d-data tad-d?ul fis-se?? tag?ha. U data “tad-d?ul fis-se??” lanqas ma tista’ ti?i ddeterminata bi pre?i?joni assoluta mid-di?itura tad-dispo?izzjoni rilevanti tat-Trattat. Dak i?-?mien, it-tieni paragrafu tal-Artikolu 191 tat-Trattat KEE kien jipprovdi: “Id-Direttivi u d-de?i?jonijiet, g?andhom ji?u notifikati lil dawk li lilhom kienu indirizzati u g?andu jkollhom effett meta ssir dik in-notifika”. Imma d-data ta’ meta d-direttiva jibda jkollha effett hija l-istess b?al dik meta tid?ol fis-se??? L-Artikolu 254 KE issa jispe?ifika data meta ?-?ew? kategoriji ta’ direttiva “jid?lu fis-se??” imma g?al direttivi o?ra tibqa’ tapplika r-regola li “jkollhom effett” man-notifika. Dan jista’ jindika distinzjoni semantika intenzjonata, g?alkemm it-Trattat ma jipprovdi l-ebda ?jiel rigward x’tista’ tkun din id-distinzjoni.

58. ?ew? fatturi jissu??erixxu li d-data rilevanti tabil?aqq hija l-iskadenza g?all-implimentazzjoni mill-Istati Membri (ori?inarjament l-1 ta’ Jannar 1978, imbag?ad, g?all-Istati Membri kollha ?lief il-Bel?ju u r-Renju Unit, l-1 ta’ Jannar 1979 (25)), iktar milli kwalunkwe data distinta tad-d?ul fis-se??.

59. L-ewwel nett, il-Qorti tal-?ustizzja stess iddikjarat li d-data inkwistjoni, kienet g?all-inqas rigward Franza (li, b?ad-Danimarka, ibbenefikat mill-estensjoni tal-limitu ta?-?mien g?all-implimentazzjoni), l-1 ta' Jannar 1979 (26).

60. It-tieni nett, it-tieni paragrafu tal-Artikolu 176 tad-Direttiva 2006/112, il- ver?joni riformulata tat-tieni subparagrafu tal-Artikolu 17(6) tas-Sitt Direttiva, jissostitwixxi l-fra?i "meta din id-Direttiva tid?ol fis-se??" bi "fl- 1 ta' Jannar 1979 jew, fil-ka? ta' l-Istati Membri li aderew g?all-Komunità wara dik id-data, id-data ta' l-ade?joni tag?hom".

61. Madankollu, insib dak il-metodu diffi?li biex na??ettah.

62. Min-natura stess ta' direttiva jirri?ulta li d-data meta tid?ol fis-se?? normalment mhix se tkun l-istess wa?da sa meta trid ti?i implimentata. Direttiva torbot lil kull Stat Membru li tindirizza, rigward ir-ri?ultat li g?andu jinkiseb, imma t?alli f'idejn l-awtoritajiet nazzjonali l-g?a?la tal-forma u tal-metodi. Fil-ma??oranza l-kbira tal-ka?i, inklu? dak tas-Sitt Direttiva, dan je?tie? li l-Istati Membru jevalwaw u jadattaw il-le?i?lazzjoni u l-prattiki amministrattivi tag?hom (27). Min?abba li tali pro?ess jie?u ?-?mien, dan inevittabilment jimplika li jkun hemm perijodu li matulu l-Istat Membru jkun obbligat li jersaq lejn ir-ri?ultat inkwistjoni imma ma jkunx g?adu me?tie? li jiksbu. L-Istati Membri ma jistg?ux ikunu obbligati jersqu lejn ir-ri?ultat – u *mhux* jitbieg?du minnu (28) – sakemm tibda tapplika d-direttiva permezz ta' data tal-bidu (kemm jekk tissejja? d?ul fl-effett jew d?ul fis-se??). U jkun biss ladarba tkun g?addiet l-iskadenza g?all-implimentazzjoni li l-Istat Membru jista' ji?i akku?at li ma wettaqx l-obbligu li jikseb ir-ri?ultat (29).

63. Ma jistax ji?i kkontestat li, mid-data meta ?iet innotifikata lilhom, l-Istati Membri kienu obbligati li jie?du passi sabiex fil-le?i?lazzjoni u fil-prattika amministrattiva tag?hom jiksbu l-armonizzazzjoni me?tie?a mis-Sitt Direttiva. Minn dak il-punt 'il quddiem, lanqas ma setg?u jie?du xi mi?uri li setg?u jikkompromettu serjament ir-ri?ultat preskritt (30). Fid-dawl tal-prin?ipju fundamentali ta' dedu?ibbiltà tat-taxxa tal-input inklu? fl-Artikolu 17(2), u tad-deroga limitata (li, b?ala tali, trid ti?i interpretata strettament) fil-klaw?ola standstill fl-Artikolu 17(6), jidhirli li l-introduzzjoni ta' kwalunwke esklu?joni ?dida mid-dritt g?al tnaqqis, wara d-data meta d-direttiva beda jkollha effett imma qabel l-iskadenza g?all-implimentazzjoni s?i?a, bilfors kienet preklu?a.

64. Konsegwentement, nemmen li d-data meta s-Sitt Direttiva da?let fis-se??, g?all-finijiet tal-Artikolu 17(6), kienet dik meta ?iet innotifikata lill-Istati Membri, ji?ifieri fit-23 ta' Mejju 1977 (31), u li l-esklu?jonijiet mid-dritt g?al tnaqqis pprovduti f'dik id-data biss jistg?u ji?u koperti mill-klaw?ola standstill.

65. Naf li dan jimplika li l-Qorti tal-?ustizzja g?amlet ?ball meta ddikjarat li d-data rilevanti g?al Franza kienet l-1 ta' Jannar 1979, u li d-Direttiva 2006/112 tabil?aqq introdu?iet emenda g?all-klaw?ola standstill.

66. Rigward tal-ewwel, inqis li fis-sentenzi li jiena naf bihom (32), il-Qorti tal-?ustizzja ma tat l-ebda ra?uni g?aliex iddikjarat li d-data operattiva kienet l-1 ta' Jannar 1979. Barra minn hekk, li kieku qieset li d-data operattiva kienet it-23 ta' Mejju 1977 jidhirli li l-ebda wie?ed minn dawk il-ka?i ma kien se ji?i affetwat fir-ri?ultat li nkiseb jew fl-anali?i li saret. Madankollu, peress li dan il-ka? jikkon?erna, sa ?ertu punt, il-bidliet li saru fil-le?i?lazzjoni Dani?a dwar il-VAT bejn dawk i?-?ew? dati, jista' jkun xieraq li issa l-Qorti tal-?ustizzja tispjega l-po?izzjoni tag?ha b'mod iktar ?ar – irrispettivament minn jekk l-anali?i tieg?i hijiex korretta jew le.

67. Rigward it-tieni punt, jidhirli li ?-?amma ta' esklu?joni li ma kinitx koperta mill-klaw?ola standstill, u b'hekk kienet kontra l-li?i, sal-2006 ma setg?etx tin?ieb konformi mal-li?i retrospettivament b'emenda li da?let fis-se?? fl-2007. U jekk kienet kontra l-li?i bejn l-1977 u l-

2006, ma na?sibx li jista' jing?ad li ?-?amma skont il-li?i (minn perijodu qabel l-1977) bdiet fl-2007. Madankollu, jekk l-anali?i tieg?i hija korretta, tista' tkun me?tie?a emenda g?all-Artikolu 176 tad-Direttiva 2006/112 li ti??ara kollox.

L-esklu?joni nazzjonali mit-tnaqqis kienet ipprovduta fi?-?mien rilevanti, sabiex tista' titqies b?ala li n?ammet sussegwentement?

68. L-ewwel nett, huwa importanti li n?ommu quddiem g?ajnejna li t-tieni subparagrafu tal-Artikolu 17(6) tas-Sitt Direttiva jawtorizza lill-Istati Membri biss biex i?ommu l-esklu?jonijiet e?istenti mid-dritt g?al tnaqqis, u li din hija dispo?izzjoni li trid ti?i interpretata b'mod strett (33).

69. Il-kun?ett ta?-?amma ta' esklu?joni e?istenti jimplika li jin?amm l-i*status quo*, kien x'kien, fid-data materjali. Madankollu, il-Qorti tal-?ustizzja ddikjarat li fejn, wara d-d?ul fis-se?? tas-Sitt Direttiva, Stat Membru jemenda l-le?i?lazzjoni tieg?u sabiex inaqqas l-ambitu tal-esklu?jonijiet e?istenti, u b'hekk i?ib il-le?i?lazzjoni tieg?u iktar konformi mal-iskema ?enerali tat-tnaqqis stabbilita fl-Artikolu 17(2) tas-Sitt Direttiva, dik il-le?i?lazzjoni trid titqies b?ala li hija koperta mid-deroga fit-tieni subparagrafu tal-Artikolu 17(6) (34). B'kuntrast, jekk emenda jkollha l-effett li ??id il-firxa tal-esklu?jonijiet e?istenti, biex b'hekk titbieg?ed mill-g?an tad-direttiva, din ma tkunx koperta mit-tieni subparagrafu tal-Artikolu 17(6) u b'hekk tikser l-Artikolu 17(2) (35).

70. Minn dawn i?-?ew? premessi, me?uda flimkien fid-dawl tal-?tie?a g?al interpretazzjoni stretta tat-tieni subparagrafu tal-Artikolu 17(6), jirri?ulta li ladarba Stat Membru jkun naqqas l-ambitu ta' esklu?joni li kienet te?isti meta s-Sitt Direttiva da?let fis-se??, sussegwentement ma jistax jer?a' jmur lura g?all-i*status quo ante*. Fi kliem ie?or, ladarba jkun ?ab il-le?i?lazzjoni tieg?u iktar f'konformità mal-iskema ?enerali tat-tnaqqis tad-direttiva, ma jistax imbag?ad jimxi lura u jitbieg?ed minn dik l-iskema.

71. Jekk, kif nemmen, is-Sitt Direttiva da?let fis-se?? fit-23 ta' Mejju 1977, tinqala' l-kwistjoni jekk l-esklu?joni li issa qed tipprova ti?i applikata kinitx tabil?aqq te?isti f'dik id-data, meta jitqies li – skont ir-rendikont tal-li?i nazzjonali mog?ti mill-qorti tar-rinviju u li ma ?iex ikkontestat mill-partijiet – fuq in-na?a l-wa?da, kienet ipprovduta espli?itament fil-le?i?lazzjoni imma, fuq in-na?a l-o?ra, rigward it-tipi ta' provvista inkwistjoni, ma setg?et tipprodu?i l-ebda effett, peress li dawk il-provvisti ma kienu su??etti g?all-ebda VAT minn fejn seta' jsir xi tnaqqis.

72. Madankollu, na?seb li ma hemmx g?alfejn insolvi din it-ta?bila tal-mo?? g?all-finijiet ta' dan il-ka?. Dan kien ikun me?tie? jekk ir-rinviju g?al de?i?joni preliminari kien jikkon?erna provvisti li kienu e?enti meta s-Sitt Direttiva da?let fis-se??, imma li sussegwentement sempli?ement saru taxxabbli, sabiex l-esklu?joni li sa dak i?-?mien kienet inattivata ti?i attivata. Imma dan mhux il-ka?. Il-ka? jikkon?erna provvisti li saru taxxabbli wara t-23 ta' Mejju 1977 imma li fir-rigward tag?hom imbag?ad mill-ewwel seta' ji?i e?er?itat dritt g?al tnaqqis.

73. Konsegwentement, jew l-esklu?joni ma kinitx te?isti meta s-Sitt Direttiva da?let fis-se??, g?aliex kienet nieqsa minn kwalunkwe effett possibbli, u ma setg?etx ti?i introdotta sussegwentement; jew kienet te?isti f'dak i?-?mien imma l-ikliet fil-kantin tal-kumpannija ?ew sussegwentement e?entati mill-ambitu tag?ha permezz tal-prattika amministrattiva li dda??let f'Novembru 1978, f'liema ka? sussegwentement ma setax ji?i esti? biex jer?a' jinkludi tali provvisti.

74. F'dak ir-rigward, il-fatt li t-tnaqqis kien awtorizzat minn prattika amministrattiva iktar milli minn dispo?izzjoni le?i?lattiva mhux sinjifikanti. Kif osservat il-Qorti tal-?ustizzja, "it-terminu 'li?ijiet nazzjonali' fit-tifsira tat-tieni subparagrafu tal-Artikolu 17(6) tas-Sitt Direttiva ma jirreferix biss g?all-atti le?i?lattivi fis-sens strett tat-terminu, imma anki g?all-mi?uri u g?all-prattiki amministrattivi tal-awtoritajiet pubbli?i tal-Istat Membru kkon?ernat" (36).

75. Jekk, bil-kontra ta' dak li qed ng?id jiena, jitqies li s-Sitt Direttiva da?let fis-se?? fl-1 ta' Jannar 1979, il-kwistjoni hija sa?ansitra iktar sempli?i. F'dik id-data, il-provvista ta' ikliet fil-kantin di?à kienet tag?ti lok, min?abba l-prattika amministrattiva msemmija, g?al dritt s?i? li titnaqqas it-taxxa tal-input. Skont it-tieni subparagrafu tal-Artikolu 17(6) tas-Sitt Direttiva, l-ebda esklu?joni sussegwenti minn dak id-dritt ma tista' ti?i introdotta fil-li?i nazzjonali.

Konklu?joni

76. Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet pre?edenti kollha, nissu??erixxi li l-Qorti tal-?ustizzja tirrispondi g?ad-domandi preliminari mag?mula mill-Vestre Landsret fit-termini li ?ejjin:

– B'risposta g?ad-domanda 4: L-Artikoli 5(6) u/jew 6(2) tas-Sitt Direttiva tal-VAT ikopru l-provvista ta' ikliet minn negozju taxxabbli ming?ajr ?las lill-kuntatti tan-negozju fil-kantin tal-kumpannija stess meta l-ikla taqdi prin?ipalment finijiet o?ra g?ajr dawk tan-negozju. Madankollu, tali provvisti jistg?u wkoll jaqdu prin?ipalment il-finijiet tan-negozju, partikolarment jekk ikunu intenzjonati biex itejbu l-effi?jenza tal-laqg?at li fihom qed jipparte?ipaw ir-ri?eventi u f'ka?i b?al dawn mhumiex koperti minn dawk id-dispo?izzjonijiet.

– B'risposta g?ad-domanda 5: Dawk l-istess dispo?izzjonijiet ikopru l-provvista ta' ikliet minn negozju taxxabbli ming?ajr ?las lil impjegat fil-kantin tieg?u meta l-ikla taqdi prin?ipalment il-finijiet privati tal-impjegat stess. Madankollu, tali provvisti jistg?u wkoll jaqdu prin?ipalment il-finijiet tan-negozju ta' min qed i?addmu, partikolarment jekk l-impjegat ikun me?tie? mir-restrizzjonijiet tan-negozju li j?edi kwalunkwe g?a?la li kieku kien ikollu u li jikkonsma tali ikla, u f'ka?i b?al dawn mhumiex koperti minn dawk id-dispo?izzjonijiet.

– Madankollu, ikun xi jkun il-ka?, il-provvisti ma jistg?ux ji?u ttrattati b?ala li saru g?al ?las skont l-Artikoli 5(6) u/jew 6(2) tas-Sitt Direttiva tal-VAT sakemm kwalunkwe VAT im?allsa fuq l-o??etti jew is-servizzi li tifforma parti mill-ammont taxxabbli fil-ka? li tali trattament tkun g?alkollox jew parzjalment dedu?ibbli.

– B'risposta g?ad-domandi 1 sa 3: Skont it-tieni subparagrafu tal-Artikolu 17(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT, Stat Membru ma jistax "i?omm" esklu?joni mit-tnaqqis rigward nefqa li fir-rigward tag?ha prattika amministrattiva rriknoxxiet dritt g?al tnaqqis fid-data meta d-direttiva da?let fis-se??, anki jekk, teoretikament, l-esklu?joni kienet ipprovduta skont il-le?i?lazzjoni nazzjonali. Stat Membru, ladarba jkun ippermetta t-tnaqqis tal-VAT fuq ?ertu nfiq wara li d-direttiva tkun da?let fis-se??, sussegwentement, ma jistax imur lura ?alli jeskludi l-istess nefqa mid-dritt g?at-tnaqqis, anki jekk tali esklu?joni kienet ipprovduta meta d-direttiva da?let fis-se??.

1 – Lingwa ori?inali: l-Ingli?.

2 – Is-Sitt Direttiva tal-Kunsill 77/388/KEE tas-17 ta' Mejju 1977, fuq l-armonizzazzjoni tal-li?ijiet ta' l-Istati Membri dwar taxxi fuq id-d?ul mill-bejg? - Sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur mi?jud: ba?i uniformi ta' stima (?U L 145 tat-13 ta' ?unju 1977, p. 1, li ?iet emendata f'diversi okka?jonijiet; iktar 'il quddiem is-"Sitt Direttiva"). ?iet sostitwita b'effett mill-1 ta' Jannar 2007, mid-Direttiva tal-Kunsill 2006/112/KE ta' 28 ta' Novembru 2006 dwar is-sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur mi?jud (?U L 347 tat-28 ta' Novembru 2006, p. 1), li l-g?an tag?ha huwa li tippre?enta d-dispo?izzjonijiet applikabbli b'mod ?ar u razzjonali fi struttura u b'di?itura li ?iet ifformulata mill-?did ming?ajr, fil-prin?ipju, ma tag?ti lok g?al bidliet materjali fil-le?i?lazzjoni e?istenti (ara l-premessa 3 fil-preambolu). Ir-referenzi inkro?jati sussegwenti g?ad-dispo?izzjonijiet tad-Direttiva 2006/112/KE g?alhekk ma jimplikawx di?itura identika g?ad-dispo?izzjonijiet ekwivalenti tas-Sitt Direttiva.

3 – Ara l-Artikolu 2(1)(a) u (?) tad-Direttiva 2006/112.

4 – Ara l-Artikolu 73 tad-Direttiva 2006/112.

5 – Ara l-Artikolu 168(a) tad-Direttiva 2006/112.

6 – Ara l-Artikolu 167 tad-Direttiva 2006/112.

7 – Ara l-Artikolu 16 tad-Direttiva 2006/112.

8 – Ara l-Artikolu 26 tad-Direttiva 2006/112.

9 – Ara l-Artikoli 74 u 75 tad-Direttiva 2006/112.

10 – Ara l-Artikolu 176 tad-Direttiva 2006/112.

11 – Danfoss, wa?da mill-applikanti fil-kaw?a prin?ipali, iddikjarat ming?ajr ma ?iet kontradetta, li s-servizzi mir-restoranti kienu su??etti g?all-VAT, biex b'hekk fil-prin?ipju setg?et titnaqqas it-taxxa tal-input.

12 – Madankollu, na?seb li t-trattament g?all-finijiet tal-VAT mog?ti lil tali provvisti jidher li kien rigoro?ament identiku, fil-prattika, g?al dak li kienu jkunu su??etti g?alih kieku tqiesu b?ala applikazzjonijiet g?al u?u privat.

13 – Il-prin?ipju ?ie stabbilit b?ala tali fl-Artikolu 2 tal-Ewwel Direttiva tal-Kunsill 67/227/KEE tal-11 ta' April 1967 fuq l-armonizazzjoni tal-le?islazzjoni tal-Istati Membri dwar it-taxxi fuq il-bejg? (Edizzjoni Spe?jali bil-Malti, Kapitolu 09, Volum 01, p. 3 u 4) u issa fl-Artikolu 1(2) tad-Direttiva 2006/112.

14 – Ara t-tmien premessa fil-preambolu g?all-Ewwel Direttiva, i??itata fin-nota ta' qieg? il-pa?na 13.

15 – Ara, pere?empju, is-sentenza tat-8 ta' Jannar 2002, Metropol u Stadler (C-409/99, ?abra 2002, p. I-81, punti 58 u 59).

16 – B'kuntrast g?al sitwazzjonijiet b?al, pere?empju, l-esportazzjonijiet, il-provvisti transkonfinali, il-provvisti intaxxati b'rata ta' ?ero jew l-akkwisti g?all-finijiet ta' provvisti taxxabbli ppjanati li fil-fatt ma jimmaterjalizzawx, ilkoll jistg?u jag?tu lok g?al dritt g?al tnaqqis anki meta ma jkun hemm l-ebda taxxa *effettiva* fuq il-bejg? minn fejn isir dan.

17 – Il-provvisti kumplessi ta' o??etti u ta' servizzi ji?u kklassifikati skont l-elementi predominanti tag?hom; ara pere?empju, is-sentenza tas-27 ta' Ottubru 2005, Levob Verzekeringen u OV Bank (C-41/04, ?abra 2005, p. I-9433, punt 27).

18 – Kategorji li ori?inarjament ma kellhomx ikunu rilevanti lil hinn mill-1981 – ara l-punti 9 u 10 iktar 'il fuq, u l-punti 62 *et seq.* iktar 'l isfel.

19 – Jekk dan jista' ji?i attribwit b'mod s?i? g?al o??etti mibjug?a e?enti, mhu se jkun hemm l-ebda dritt g?al tnaqqis (ara l-punt 36 iktar 'il fuq) jew, jekk ikun jista' ji?i attribwit parzjalment g?al o??etti mibjug?a e?enti u parzjalment g?al o??etti mibjug?a taxxabbli, is-sistema *pro rata* fl-Artikolu 17(5) tas-Sitt Direttiva se tiddetermina l-proporzjon li jkun dedu?ibbli.

20 – Fis-sentenza tat-2 ta' Mejju 1991, Faaborg-Gelting Linien (C-231/94, ?abra 1996, p. I-2395, punti 12 sa 14), il-Qorti tal-?ustizzja g?amlet distinzjoni bejn ikel li ma tikkonsmahx minfejn xtrajtu

(take-away) u ikliet “mag?quda ma’ servizzi mfassla sabiex itejbu l-konsum fil-post f’ambjent xieraq”; ara wkoll is-sentenza tal-10 ta’ Marzu 2005, Hermann (C-491/03, ?abra 2005, p. I-2025, punti 18 sa 28).

21 – G?al sitwazzjoni simili, ara s-sentenza tas-16 ta’ Ottubru 1997, Fillibeck (C-258/95, ?abra 1997, p. I-5577, punt 20).

22 – Sentenza tal-20 ta’ Jannar 2005, Hotel Scandic Gåsabäck, (C-412/03, ?abra 2005, p. I-743, punt 23), ti??ita s-sentenza tas-6 ta’ Mejju 1992, De Jong (C-20/91, ?abra 1992, p. I-2847, punt 15); tas-26 ta’ Settembru 1996, Enkler (C-230/94, ?abra 1996, p. I-4517, punti 33 u 35); Fillibeck, (i??itata fin-nota ta’ qieg? il-pa?na 21, punt 25); tat-8 ta’ Marzu 2001, Bakcsi (C-415/98, ?abra 2001, p. I-1831, punt 42); u tas-17 ta’ Mejju 2001, Fischer u Brandenstein (kaw?i mag?quda C-322/99 u C-323/99, ?abra 2001, p. I-4049, punt 56).

23 – Ara s-sentenza tad-19 ta’ Settembru 2000, Ampafrance u Sanofi (kaw?i mag?quda C-177/99 u C-181/99, ?abra 2000, p. I-7013, spe?jalment fil-punti 56 sa 58).

24 – Fillibeck (i??itata fin-nota ta’ qieg? il-pa?na 21, punti 19 sa 34).

25 – Ara l-Artikolu 1 tad-Sitt Direttiva u tad-Disa’ Direttiva tal-Kunsill 78/583/KEE tas-26 ta’ ?unju 1978 dwar l-armonizzazzjoni tal-li?ijiet tal-Istati Membri li g?andhom x’jaqsmu mat-taxxi fuq id-d?ul mill-bejg? (?U L 194 tad-19 ta’ Lulju 1978,, p. 16) rispettivament.

26 – Ara Ampafrance u Sanofi (i??itati fin-nota ta’ qieg? il-pa?na 23, punti 5 u 9); sentenza tal-14 ta’ ?unju 2001, Il-Kummissjoni vs Franza (C-345/99, ?abra 2001, p. I-4493, punt 6); tal-14 ta’ ?unju 2001, Il-Kummissjoni vs Franza (C-40/00, ?abra 2001, p. I-4539, punti 5 u 9).

27 – E??ezzjoni notevoli hija d-Direttiva 98/34/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-22 ta’ ?unju 1998 li tistabbilixxi pro?edura g?all-g?oti ta’ informazzjoni fil-qasam ta’ l-istandards u tar-Regolamenti Tekni?i (?U L 204 tal-21 ta’ Lulju 1998, p. 37) li tispe?ifika data tad-d?ul fis-se?? imma l-ebda skadenza g?all-implimentazzjoni – peress li sempli?ement stabbiliet pro?edura ta’ notifika li g?andha ti?i segwita mill-Istati Membri, fil-prin?ipju ma kienx hemm g?alfejn jadattaw il-le?i?lazzjoni domestika tag?hom.

28 – Sentenza tat-18 ta’ Di?embru 1997, Inter-Environnement Wallonie (C-129/96, ?abra 1997, p. I-7411) u l-?urisprudenza sussegwenti bba?ata fuqha.

29 – Ara wkoll Sacha Prechal, *“Directives in EC Law”*, Oxford EC Law Library, it-tieni edizzjoni, 2004, p. 18 *et seq*.

30 – Inter-Environnement Wallonie (i??itata fin-nota ta’ qieg? il-pa?na 28, punt 45).

31 – Kif ?ie indikat fid-database Eur-Lex tal-Kummissjoni.

32 – I??itati fin-nota ta’ qieg? il-pa?na 26.

33 – Ara l-punt 35 u n-nota ta’ qieg? il-pa?na 15 iktar ’il fuq.

34 – Il-Kummissjoni vs Franza (C-345/99, i??itata fin-nota ta’ qieg? il-pa?na 26, punti 22 sa 24); Metropol u Stadler (i??itata fin-nota ta’ qieg? il-pa?na 15, punt 45).

35 – Il-Kummissjoni vs Franza (C-40/00, i??itata fin-nota ta’ qieg? il-pa?na 26, punti 17 sa 20); Metropol u Stadler (punt 46).

36 – Metropol u Stadler (i??itata fin-nota ta’ qieg? il-pa?na 15, punt 49).